

SER-advies energie en economie

Tijd voor een nationaal energieakkoord

Nederland heeft een nationaal energieakkoord nodig, met bindende afspraken over energiebesparing, schone technologie en klimaatbeleid. In een briefadvies over energie en economie adviseert de SER om belanghebbende partijen bijeen te brengen en bruggen te slaan. Met zo'n nationaal akkoord zou een nieuw kabinet een flitsende start kunnen maken op het gebied van energie- en klimaatbeleid.

TEKST Loek Kusiak **FOTO** Shutterstock

De industrie, elektriciteitsbedrijven en andere belanghebbenden moeten bruggen slaan tussen hun deelbelangen en bindende afspraken maken over energiebesparing, klimaatbeleid, duurzame energieopwekking en de inzet van schone technologie. Volgens het SER-advies van de Commissie Energie en Economie wordt het tijd voor een 'Nationaal Energieakkoord voor Duurzame Groei'.

Het SER-advies is het antwoord op een adviesaanvraag over energie en economie van demissionair minister Verhagen (Economische Zaken, Landbouw en Innovatie). Het briefadvies werd op 25 oktober gepresenteerd. Volgens de SER-commissie, onder leiding van SER-voorzitter Wiebe Draijer, biedt zo'n nationaal energieakkoord een uitgelezen kans voor een nieuw kabinet om de weg in te slaan naar een 'robuust en toekomstbestendig' energie- en klimaatbeleid. Naast een lagere energierekening en milieuwinst levert dit ook nieuwe banen op in de bouw en aanverwante sectoren. En voor kennisintensieve Nederlandse bedrijven liggen er grote kansen op de snel groeiende wereldmarkt voor schone technologie (*cleantech sector*).

Kabinet en parlement kunnen een flitsende start maken met een energieakkoord

Onvoorspelbaar

De afgelopen tien jaar blonk het energiebeleid uit in onvoorspelbaarheid. Gevolg is dat grote investeringen in schone energiebronnen als wind en zon en in maatregelen voor energiebesparing op een laag pitje zijn gezet. Het briefadvies constateert dat er momenteel te weinig synergie is tussen de initiatieven van individuele bedrijven en het overheidsbeleid. Tegengestelde belangen bij industrie, stroomproducenten, netbeheerders en natuur- en milieuorganisaties belemmeren een snelle energietransitie.

Wat duurzame energievoorziening betreft, verkeert Nederland in de Europese achterhoede: slechts 4 procent van de energie is duurzaam, terwijl dat in 2020 volgens EU-afspraken 14 procent zou moeten zijn. Ook qua vermindering van CO₂-emissies doet Nederland het minder goed dan de meeste EU-landen.

Een nationaal energieakkoord moet een trendbreuk inluiden. 'Het energiebeleid vertoont een zigzagkoers, met veel gelobby voor de eigen parochie en het bewijzen van het eigen gelijk,' resumeert Ron Wit, hoofd Energie en Klimaat van de Stichting Natuur en Milieu (SNM) en lid van de SER-commissie Energie en Economie. Wit is voorstander van een energieakkoord met beleidsinstrumenten die het bereiken van klimaat- en energiedoelen versnellen. 'De wissels in de economie moeten om naar investeringen in een duurzame energievoorziening. Vrijwillige afspraken zoals convenanten voldoen niet aan die eis.'

Het advies biedt aan om de platformfunctie van de SER te benutten om zo'n akkoord tot stand te brengen.

Naast de traditionele SER-leden moeten ook andere belanghebbende partijen op energiegebied aan de onderhandelingen voor een nationaal energieakkoord meedoen, zoals de chemie, de grootmetaal en de energieproducenten (vertegenwoordigd via VNO-NCW), netbeheerders, milieu- en natuurorganisaties en vertegenwoordigers van *clean-tech* bedrijven en van eigenaars, beheerders en bewoners van woningen. 'Met een zo breed mogelijk draagvlak kunnen we écht het verschil maken,' verwacht Wit. Duitsland en Engeland zijn voor hem de voorbeelden. 'Daar zijn linkse en rechtse partijen het ook eens geworden over een ingrijpende energietransitie.'

Drie werkgroepen

Op de onderhandelingstafel voor een nationaal energieakkoord liggen in ieder geval drie thema's. Het thema gebouwde omgeving zou bijvoorbeeld kunnen gaan over beleidsinstrumenten voor energiebesparing in bestaande woningen en kantoren. Een van de opties is volgens Wit nagaan hoe we mensen 'van de bank krijgen zodat ze ook massaal hun huis gaan isoleren.' Wellicht lukt dat door middel van een verplicht energielabel. Gebouwen met een F- of G-energielabel (een lage energie-efficiëntieklasse) zouden dan over enkele jaren minimaal kunnen voldoen aan een C-label. Wit: 'Ook fiscale differen-

tatie, ofwel het bieden van belastingvoordelen, kan deze transitie bespoedigen.'

Een tweede thema betreft de elektriciteitssector. Te denken valt aan onderzoek naar het aanjagen van investeringen in CO₂-arme technieken via een vernieuwd Europees systeem voor handel in CO₂-emissies.

Gezamenlijk naar Brussel optrekken voor een effectiever veilingssysteem is volgens Wit hier het parool.

Een derde thema is nagaan met welke instrumenten Nederland beter kan profiteren van de snel groeiende mondiale markt voor de ontwikkeling van technologie die energie uit zon en wind opwekt. In twee jaar tijd is in Europa meer capaciteit voor het opwekken van energie uit zon en wind geplaatst dan voor opwekking uit fossiele, vervuilende bronnen als kolen en gas. Maar Nederland heeft juist veel geïnvesteerd in kolen en gas.

'Door te focussen op de productie van schone energietechnologie kan Nederland een nieuwe thuismarkt voor de maakindustrie creëren.'

SER-plus-advies

Als het een nationaal akkoord wordt, mag je dat volgens Wit gezien de veelheid aan partijen die meedoen, een 'SER-plus-advies' noemen. 'Als het nieuwe kabinet het briefadvies van de SER overneemt, verwacht ik dat we binnen zes maanden na de start van het kabinet een nationaal energieakkoord kunnen aanbieden. Kabinet en parlement kunnen een flitsende start maken met een energieakkoord, dat een streep zet onder jaren van zigzagbeleid. Ondernemers kunnen in de toekomst rekenen op een groene *business case* die zichzelf terugverdient.' ■

Zzp'ers in de SER

Wiebe Draijer staat als nieuwe SER-voorzitter voor een grote uitdaging. Bij zijn aantreden werd hij geconfronteerd met stereotype beelden over de SER. Zo zou de SER een te besloten overlegcultuur hebben, die niet meer verbonden is met de samenleving. Draijer heeft meteen al gezegd dat het noodzakelijk is om geluiden uit de samenleving herkenbaar mee te nemen in de SER-adviezen.

Als voorzitter van het Platform Zelfstandige Ondernemers sluit ik me daar volledig bij aan. De SER heeft er baat bij om veel meer naar buiten te kijken en een actievere houding aan te nemen ten aanzien van maatschappelijk relevante thema's zoals het ondernemersklimaat. Alleen wanneer de SER meer vanuit de ondernemer gaat denken, kan de raad in politiek Den Haag een krachtig geluid laten horen over dat ondernemersklimaat.

De SER heeft in zijn eigen advies over zzp'ers (2010) de waarde van deze steeds groter wordende groep ondernemers erkend. Een groep die actie vraagt van politiek Den Haag. Mooie woorden moeten worden omgezet in daden, ook binnen de SER. Zzp'ers hebben onterecht nu nog een tijdelijke positie in de SER. Dat moet op korte termijn veranderen, als de SER de geluiden die in de samenleving leven, daadwerkelijk recht wil doen.

De SER is niet meer weg te denken uit onze maatschappij. Maar de kracht van de SER als overlegorgaan staat of valt met de partijen die zitting nemen in de vergaderingen en commissies. Wil men echt gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen, dan moeten zzp'ers blijvend en vast vertegenwoordigd worden binnen die raad. Onder de nieuwe voorzitter gaat dat vast gebeuren.

Esther Raats-Coster

Voorzitter Platform Zelfstandige Ondernemers

FOTO Christiaan Krouwels